

Nr 113

Av fru Sundberg m. fl., om en frivillig insamling för svensk biståndsverksamhet till u-länderna.

(Lika lydande med motion nr 82 i Första kammaren)

Flera olika orsaker kan sökas till det faktum att klyftan mellan de rika och fattiga länderna ständigt vidgas. Trots att utvecklingen på intet sätt står still i något land, är takten i välståndsutvecklingen så mycket snabbare i de högt industrialiserade länderna, att även bortsett från den kraftiga befolkningsökningen i u-länderna skillnaden i levnadsstandard ständigt ökar.

Den ökade produktionen av livsmedel och industrivaror i u-länderna är på grund av den snabba befolkningsökningen icke ens till fyllest för att tillförsäkra kommande generation dagens levnadsstandard.

En väsentlig del av all u-hjälp måste vara att i ökad omfattning genom olika åtgärder öka utvecklingstakten för dessa länders egenproduktion såväl när det gäller livsmedel som när det gäller uppbyggnaden av ett differentierat näringsliv med de möjligheter ett sådant kan ge till internationell handel, ökad yrkesutbildning och sysselsättning. Samtidigt bör olika sätt prövas att begränsa befolkningsökningen så att livsmedelssituationen inte ytterligare förvärras.

Under de senare åren har u-landsproblematiken uppmärksamrats i högre grad än tidigare. En orsak är det ovan gjorda konstaterandet, att klyftan trots alla vidtagna åtgärder ökar, en annan är kunskapen om de såväl humanitära som samhällsekonomiska konsekvenser som måste bli en följd av att en allt större del av jordens befolkning lever under förhållanden som för den andra delen icke anses människovärdiga.

Denna ökade kunskap om rådande förhållanden har hos de flesta människor skapat en känsla av ansvar för världsutvecklingen. I vårt land har denna ökade ansvarskänsla tagit sig uttryck i krav från såväl organisationer som enskilda på en snabbare ökning av vårt lands bidrag till u-länderna. Samtidigt måste vi konstatera att i dagens läge utrymme icke finns i statsbudgeten till en sådan ökning av u-landshjälpen att 1 % av nationalinkomsten kan avsättas till biståndsverksamhet inom åtskilliga år.

Givetvis måste den offervilja som finns utnyttjas. Man måste emellertid räkna med att en frivillig insamling för att ge resultat måste administreras så att en central organisation svarar för såväl insamling som redovisning och, såvida organisationen i detta fall icke utgörs av SIDA, för vidarebe-

fordran av insamlade medel till SIDA. Kontinuiteten i insamlingen säkras genom det tillvägagångssätt som vi här föreslår.

Insamlingen skulle ske över debetsedeln. Man kan tänka sig två olika förfaringssätt. Varje preliminär debetsedel skulle förses med ett tillägg. Detta skulle utgöras dels av en talong för en bekräftelse av löntagaren att arbetsgivaren äger att av lönen dra ett visst av löntagaren fastställt belopp till u-landshjälp vid varje löneutbetalningstillfälle, dels av inbetalningskort att användas av arbetsgivaren för insändning av de dragna medlen.

Detta förfaringssätt bör kompletteras med möjligheten att vid slutlig deklaration på deklarationsblanketten anteckna ett visst belopp att av taxeringsnämnden inbetalas till SIDA varefter avräkning på sedvanligt sätt skulle göras vid den slutliga taxeringen.

Det effektivaste resultatet torde ernås genom en kombination av dessa bägge möjligheter. Givetvis kommer också att erfordras propaganda och upplysning av olika slag, såväl genom massmedia som på andra sätt.

Vi vill också föreslå att visst bidragsbelopp göres skattefritt. Vi är medvetna om att en del av svenska folket kommer att vilja föredra att lämna sin u-hjälp till enskilda organisationer av olika slag, varför hänsyn då måste tagas till att dessa medel i så fall blir avdragsgilla vid taxeringen i samma grad som de till SIDA insamlade.

Vi vill inte här uppställa definitiva regler för administrationen. Vi är emellertid övertygade om att vårt lands medborgare måste ges en reell och praktiskt administrativt lättillgänglig insamlingsform för att visa sin villighet att i ökad utsträckning ställa medel till förfogande för den svenska biståndsverksamheten. Det statsfinansiella läget gör det i dag nödvändigt att låta denna verksamhet få formen av frivilliga insatser. Det är inteorealistiskt att tänka sig att sådan insamling i framtiden kan få formen av särskild utdebitering, men vi vill i första hand låta frivilligheten visa ansvarsmedvetenheten och offerviljan. Vi vill föreslå att Kungl. Maj:t gör en snabbutredning för att fastställa det tekniska tillvägagångssättet för en fortlöpande nationell insamling enligt ovan skisserade förslag, varvid vi förutsätter att insamlingen kan påbörjas i och med ingången av år 1968 och löneavdragen börjar att verkställas i och med detta års ingång.

Kommittén bör också behandla förslaget ovan om skattefrihet för visst belopp liksom frågan om administrationen av insamlingen.

Med hänsyn till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om tillsättandet av en kommitté i syfte att organisera en frivillig insamling för svensk biståndsverksamhet till u-länderna enligt ovan skisserade förslag, att påbörjas i och med ingången av år 1968.

Stockholm den 19 januari 1967

Ingrid Sundberg (h)

Nils Carlshamre (h)

Per Petersson (h)